

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи психології» підготовки на другому (магістерському) рівні, галузі знань 22 Охорона здоров'я, 229 «Громадське здоров'я», для студентів I курсу.

Розробники: Лазуренко О.О., доцент кафедри загальної і медичної психології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, кандидат психологічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та медичної психології
Протокол від «13» червня 2024 року №22

Завідувач кафедри, професор _____ Матяш М.М.

Робочу програму схвалено на засіданні Циклової методичної комісії з психологічних дисциплін для лікарських спеціальностей
Протокол №1 від «30» серпня 2024 року

Голова комісії, професор _____ Матяш М.М.

Перезатверджено:

На 20__-20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р. Протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__-20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р. Протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__-20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р. Протокол № __
(підпис) (ПІБ)

На 20__-20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р. Протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3 кредити	Галузь знань: 22 Охорона здоров'я	Вибірковий компонент	
Модулів - 1	Спеціальність: 229 «Громадське здоров'я»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		1	1
Індивідуальне науково-дослідне завдання в тексті РП		Семестр	
		1 або 2	1 або 2
Загальна кількість годин - 90		Лекції	
Тижневих годин: аудиторних – 2, самостійна робота студента - 5	Освітньо- кваліфікаційний рівень: другий (магістерський) рівень вищої освіти	Практичні заняття:	
		20 годин	6 годин
		Самостійна робота	
		60 годин	81 годин
		Вид контролю	
		диференційований залік	

1. МЕТА, ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з основними проблемами психології; надання можливості студентам не лише оволодіти системою психологічних знань, основних категорій психології, ознайомити студентів з загальними поняттями та закономірностями психічної діяльності людини, а й забезпечити формування на цій основі медико-психологічних вмінь, що є одним з важливих елементів у професійній підготовці та майбутній діяльності лікаря. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи психології» є: сформувати у студентів систему психологічних знань; оволодіти основними категоріями та поняттями психології; ознайомити із закономірностями формування та основними властивостями психічних процесів особистості, емоційно-вольової сфери та індивідуальними особливостями людини; висвітлити проблему психолого-педагогічних особливостей діяльності та спілкування особистості; розкрити нові можливості професійної

лікарської діяльності; сприяти вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі, в аналізі різного роду професійних ситуацій, в осмисленні найбільш ефективних методів впливу на особистість.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

Знати: визначення психології як науки, основні етапи її розвитку, галузі психології та її зв'язки з іншими науками, методи науково-психологічного дослідження, функції психіки та форми її прояву, виникнення, історичний розвиток та структуру свідомості, психологічну структуру особистості, роль і місце діяльності та спілкування у формуванні особистості, значення спілкування в професійній діяльності лікаря, іризняти соціальні групи та інтерпретувати міжособистісні стосунки в них.

Вміти: узагальнити причини виникнення конфліктів та визначити стилі поведінки в конфліктній ситуації, пояснювати специфіку психічних пізнавальних та емоційно-вольових процесів та обґрунтовувати їх значення в професійній діяльності лікаря, аналізувати особливості розвитку психічних пізнавальних процесів, формування емоційно-вольової сфери особистості та її індивідуально-типологічних відмінностей, визначати індивідуально-психологічні відмінності особистості за їхніми проявами у діяльності та спілкуванні.

Критерії оцінювання результатів навчання

- Правильність, повнота та обсяг знань, їх точність
- Якість відповіді студента (обґрунтування, грамотність, чіткість)
- Навички використання теоретичних знань та вмінь.

Оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах, що виставляються на кожному практичному занятті за відповідною темою, кількістю балів за виконання індивідуального завдання. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою. Студент отримує позитивну оцінку, якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою з дисципліни, відвідав усі лекції та практичні заняття, визначені тематичними планами, а за наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент з дисципліни за поточну навчальну діяльність і виконання індивідуального завдання – 200 балів. Мінімальний пороговий рівень оцінки – 111 балів.

Орієнтовні норми оцінювання відповідей студента:

«Відмінно» – якщо студент глибоко і всебічно знає зміст курсу, ознайомлений з рекомендованою навчально-методичною літературою, науковими першоджерелами, логічно і самостійно мислить, будує правильно і повно відповідь, що викладена літературною мовою у логічній послідовності, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує матеріал із профілем медичного вищого навчального закладу, демонструє високий рівень засвоєння знань, протягом семестру отримував переважно "5".

«Добре» – коли студент твердо знає курс і рекомендовану літературу, добре засвоїв матеріал і аргументовано викладає його, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу. Недоліки легко виправляються при відповідях на додаткові запитання викладача. Протягом семестру отримував переважно "4".

«Задовільно» – якщо студент в основному знає курс, ознайомлений з рекомендованою літературою, але непереконливо відповідає, плутає терміни, невпевнено почувається, демонструє розуміння навчального матеріалу при недостатній повноті засвоєння понять або непослідовному викладі матеріалу, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом. Протягом семестру відповідав в основному на "3".

«Незадовільно» – коли студент не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не володіє науковими фактами, визначеннями, категоріями, правилами та законами. Відсутнє загально гуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Відповідь неправильна, студент виявляє незнання основних понять предмету. Часто пропускав лекції. На заняттях отримував в основному “2”.

Програмні компетентності формуються протягом вивчення всіх тем курсу.

Загальні:

ЗК 1 Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2 Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професії.

ЗК 3 Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 14 Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні:

ФК 01. Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).

ФК 03. Здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом-клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашні програми терапії.

Результати навчання з дисципліни:

ПРН 16. Планувати та здійснювати власний професійний розвиток, планувати та оцінювати професійний розвиток колективу.

ПРН 18. Дотримуватись основних юридичних та етичних вимог, провадити зі згоди пацієнта-клієнта.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Основи психології. Змістовий модуль 1. Основи психології.

Тема 1. Предмет, завдання та методи психології. Поняття про психологію, її предмет та основні завдання. Історія розвитку психології: основні етапи. Основні тенденції розвитку сучасної психології. Поняття про психіку та її функції. Основні форми прояву психіки, їх взаємозв'язок. Виникнення та розвиток психіки. Рефлекторна природа психіки. Психіка та свідомість. Історичний розвиток людської свідомості. Структура свідомості. Поняття про несвідоме. Структура сучасної психології. Характеристика основних галузей психологічних знань. Медична психологія. Зв'язок психології з іншими науками. Психологія та педагогіка. Значення психологічних знань в практичній діяльності лікаря.

Загальне поняття про методи психологічних досліджень. Головні вимоги до методів психології. Класифікація методів психології. Характеристика основних методів: спостереження, самоспостереження, експеримент. Характеристика додаткових методів: тест, опитування, бесіда, анкетування, аналіз продуктів діяльності.

Тема 2. Напрями, школи та концепції в психологічній науці. Структуралізм, функціоналізм. Інтроективна психологія. Біхевіоризм. Когнітивна психологія. Гештальтпсихологія. Психоаналітичний підхід. Гуманістична психологія. Психологія вчинку. Діяльнісний підхід.

Тема 3. Психологія особистості та діяльності. Загальне поняття про особистість. Сучасні психологічні теорії особистості. Психологічна структура особистості. Біологічне та соціальне в особистості. Співвідношення понять “людина”, “індивід”, “особистість” та

“індивідуальність”. Активність особистості та її джерела. Спрямованість особистості та її компоненти. Потреби та мотиви, їх види. Цілі та інтереси. Ідеали і переконання. Світогляд особистості. Самооцінка. Рівень домагань особистості. Основні фактори та умови формування особистості. Формування особистості лікаря.

Поняття про діяльність. Мета і мотиви діяльності. Структура діяльності. Основні різновиди діяльності, їх розвиток у людини. Знання, вміння, навички та звички. Діяльність лікаря та формування професійних вмінь і навичок.

Тема 4. Спілкування як специфічний різновид діяльності. Поняття про спілкування. Структура спілкування та її компоненти. Функції спілкування. Класифікація видів спілкування, їх характеристика. Засоби спілкування. Загальна характеристика мови та мовлення, їх функції. Фізіологічні механізми мовленнєвої діяльності. Різновиди мовлення. Механізми міжособистісного сприймання. Значення спілкування в професійній діяльності лікаря.

Тема 5. Соціальні групи. Поняття про групи. Класифікація груп. Міжособистісні стосунки в групах і колективах. Психологічна сумісність і конфлікт у міжособистісних стосунках. Причини виникнення конфліктів. Стилі поведінки у конфліктній ситуації.

Тема 6. Увага. Відчуття та сприймання. Поняття про увагу як особливу форму психічної активності. Фізіологічна основа уваги. Класифікація видів уваги. Характеристика основних властивостей уваги. Індивідуальні відмінності уваги. Неуважність та її причини. Значення уваги в професійній діяльності лікаря.

Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття. Фізіологічна основа відчуттів. Основні властивості відчуттів. Чутливість аналізаторів, пороги чутливості. Класифікація і різновиди відчуттів. Больові відчуття. Індивідуальні відмінності відчуттів, їх діагностика.

Поняття про сприймання. Фізіологічна основа сприймання. Характеристика основних властивостей сприймання. Види сприймання. Поняття про ілюзії та галюцинації. Індивідуальні відмінності сприймання, їх діагностика. Відчуття та сприймання в професійній діяльності лікаря.

Тема 7. Пам'ять. Поняття про пам'ять. Психологічні теорії пам'яті. Класифікація видів пам'яті та їх взаємозв'язок. Характеристика основних процесів пам'яті. Запам'ятовування та його різновиди. Умови ефективного запам'ятовування. Збереження, умови збереження інформації. Відтворення та його різновиди. Забування та його причини. Індивідуальні відмінності пам'яті, їх діагностика та розвиток. Пам'ять в професійній діяльності лікаря.

Тема 8. Мислення та уява. Поняття мислення та розуміння його специфіки у порівнянні з безпосереднім чуттєвим відображенням. Соціальна природа мислення. Основні теорії мислення. Психологічна характеристика мислення як процесу вирішення задач. Поняття проблемної ситуації. Розумові операції як основні механізми мислення. Логічні форми мислення. Класифікація видів мислення. Індивідуальні відмінності мислення, їх діагностика та розвиток. Прояв інтелектуальних здібностей у професійній діяльності лікаря.

Поняття про уяву та її своєрідність як пізнавального процесу. Фізіологічна основа уяви. Класифікація видів уяви, їх характеристика. Мрія як особливий вид уяви. Прийоми створення образів уяви. Уява і особистість. Уява в професійній діяльності лікаря.

Тема 9. Емоційно-вольова сфера особистості. Поняття про емоції та почуття. Психологічні теорії емоцій. Фізіологічні основи емоцій та почуттів. Вираження емоцій та почуттів. Форми переживання емоцій та почуттів. Види емоцій. Види почуттів. Вищі почуття. Основні параметри емоційного процесу. Емоції і здоров'я людини. Врахування емоційного стану пацієнта в процесі лікування. Роль емоційних станів у регуляції поведінки та діяльності людини. Діагностика емоційної сфери особистості.

Поняття про волю. Фізіологічна основа волі. Психологічні теорії волі. Поняття про довільну та мимовільну дію. Проста та складна вольова дія, їх аналіз. Поняття про вольове

зусилля та силу волі. Безвілля та його причини. Основні вольові якості особистості, їх формування. Вольові якості лікаря та їх значення в професійній діяльності.

Тема 10. Індивідуально-психологічні відмінності особистості. Поняття про темперамент, його роль у психічній діяльності та поведінці. Основні властивості темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту. Теорії темпераменту. Типи темпераментів, їх психологічна характеристика та діагностика. Врахування особливостей темпераменту пацієнта в професійній діяльності лікаря.

Поняття про характер, його зв'язок із темпераментом. Фізіологічні основи характеру. Структура характеру. Класифікація рис характеру. Типове та індивідуальне в характері. Акцентуації характеру. Формування характеру. Характер та індивідуальність людини. Характер і професійна діяльність лікаря.

Поняття про здібності. Задатки як природні передумови розвитку здібностей. Види здібностей. Рівні розвитку здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях людей, їх діагностика. Зв'язок темпераменту, характеру і здібностей. Здібності в професійній діяльності лікаря.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин, з них							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л.	п.	с.р.		л.	пр.	с.р.
Змістовий модуль 1. Основи психології.								
1. Предмет, завдання та методи психології.	10	2	2	6	9	1	2	6
2. Напрями, школи та концепції в психологічній науці.	8	-	2	6	9	1	2	6
3. Психологія особистості та діяльності.	10	2	2	6	7			7
4. Спілкування як специфічний різновид діяльності.	10	2	2	6	8		2	6
5. Соціальні групи.	8	-	2	6	6			6
6. Психічні пізнавальні процеси. Увага, відчуття, сприймання.	10	2	2	6	6			6
7. Пам'ять.	8	-	2	6	9	-	-	9
8. Мислення та уява.	8	-	2	6	9			9
9. Емоційно-вольова сфера особистості.	8	-	2	6	9			9
10. Індивідуально-психологічні відмінності особистості.	10	2	2	6	9			9
Всього годин	90	10	20	60	81	2	6	73
Індивідуальна робота	10			10	8			8
Настановча лекція для заочної форми навчання					1	1		
	90	10	20	60	90	3	6	81

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Психологія як наука, її предмет, завдання та методи.	2
2.	Поняття про особистість. Особистість та діяльність.	2
3.	Психологія спілкування.	2
4.	Психічні пізнавальні процеси	2
5.	Емоційно-вольова сфера. Індивідуально-типологічні властивості особистості.	2
	ВСЬОГО:	10

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Згідно робочої програми навчальної дисципліни «Основи психології» семінарські заняття не заплановані.

7. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Психологія як наука, її предмет, завдання та методи. Методи психологічних досліджень.	2
2.	Поняття про особистість. Особистість та діяльність	2
3.	Спілкування як специфічний різновид діяльності.	2
4.	Соціальні групи.	2
5.	Характеристика основних властивостей уваги	2
6.	Характеристика основних властивостей відчуттів та сприймання.	2
7.	Поняття і характеристика пам'яті.	2
8.	Поняття і характеристика мислення та уяви.	2
9.	Характеристика емоційно-вольової сфери особистості.	2
10.	Індивідуально-типологічні властивості особистості.	2
	ВСЬОГО:	20

8. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно робочої програми навчальної дисципліни «Основи психології» лабораторні заняття не заплановані.

9. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Предмет психологічної науки. Історія розвитку психологічної науки. Основні тенденції розвитку психологічних явищ і знань у сучасному світі.	6
2.	Розвиток психіки і свідомості.	6
3.	Основні напрямки в психології. Структуралізм, функціоналізм. Біхевіоризм. Когнітивна психологія. Гештальтпсихологія. Психоаналітичний підхід. Гуманістична психологія. Психологія вчинку. Діяльнісний підхід.	6

4.	Характеристика методів психологічних досліджень.	6
5.	Психологія особистості в психології. Психологічні теорії особистості в зарубіжній та вітчизняній психологічній науці.	6
6.	Діяльність та її різновиди.	6
7.	Спілкування як специфічний різновид діяльності.	6
8.	Соціальні групи.	6
9.	Фізіологічні механізми пізнавальних та емоційно-вольових психічних процесів, темпераменту, характеру.	6
10.	Психологічні теорії пам'яті (асоціативна, діяльнісна, фізіологічна та біохімічна), мислення та емоцій.	6
	ВСЬОГО:	60

10. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі - ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. На індивідуальну роботу відводяться бали з поточного контролю за рішенням кафедри. Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентів за різні види індивідуальних завдань і додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Вид ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ - підготовка повідомлення або написання реферату на основі опрацювання першоджерел на одну із запропонованих тем.

Поглиблене вивчення студентами тем і підготовка індивідуальних виступів за поданими темами:

1. Психологія як наука та науково-практичний комплекс.
2. Принципи та категорії психологічної науки.
3. Психологічна наука і суспільна практика.
4. Роль психології в сучасному суспільстві.
5. Міждисциплінарні зв'язки психологічної науки.
6. Проблема несвідомого в психологічній науці.
7. Відмінність психіки людини від психіки тварини.
8. Напрямки зарубіжної психології.
9. Етапи розвитку психологічної думки.
10. Психодіагностика як галузь психологічної науки.
11. Спостереження та особливості його застосування лікарем.
12. Експеримент та його можливості при вивченні психічних особливостей хворого.
13. Використання в медичній практиці психокорекційних та психотерапевтичних методів.
14. Психологія лікувальної практики.
15. Професійна діяльність лікаря: психологічна характеристика.
16. Загальна характеристика проблеми вивчення мотиваційної сфери особистості.
17. Спілкування і розвиток особистості.

18. Конфлікти в спілкуванні лікаря з хворим.
19. Стили спілкування.
20. Спілкування як базова категорія в психології.
21. Мовлення як засіб спілкування лікаря з хворим.
22. Використання засобів мови в професійній діяльності лікаря.
23. Сенсорно-перцептивна організація людини.
24. Проблема психологічної типології особистості.
25. Інтелект: основні підходи до розуміння.
26. Будова тіла і особливості психіки.
27. Психологічні теорії пам'яті.
28. Психологічні теорії волі.
29. Емоції та пізнавальні процеси.
30. Вольові здібності людини та їх формування.
31. Розлади мислення та мовлення.
32. Роль темпераменту в психічному розвитку людини та в діяльності лікаря.
33. Роль здібностей у професійному формуванні особистості лікаря.
34. Прояв інтелектуальних здібностей у професійній діяльності лікаря.
35. Формування характеру людини.
36. Психологічні риси характеру та їх вплив на здоров'я людини.
37. Характер у професійній діяльності лікаря.
38. Самовиховання волі майбутніх лікарів.
39. Вольові якості лікаря та їх значення у професійній діяльності.
40. Причини емоційної нестійкості лікарів.
41. Стрес. Стрес фізіологічний і психологічний.
42. Проблеми соціального та біологічного в психічному розвитку індивіда.
43. Емоційні стани, їх роль у регуляції поведінки і діяльності.
44. Психолінгвістична модель мовлення.
45. Лінгвістична психотерапія та її застосування в практичній діяльності лікаря.
46. Психіка і біогенні ритми організму.
47. Вплив психічних станів на здоров'я та самопочуття людини.
48. Проблема періодизації розвитку особистості в сучасній психології.
49. Психологія характерологічних відхилень та їх вплив на здоров'я людини.
50. Природа екстрасенсорного сприймання.
51. Творча уява як відображення психологічного стану особистості.
52. Психологія мислення та проблема штучного інтелекту.
53. Почуття як своєрідне відображення об'єктивної дійсності.
54. Дослідження виразу почуттів в поведінці та фізіологічних функціях.
55. Гуманістична спрямованість пошуків сучасної світової психології.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

1) За джерелом інформації: а) словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), пояснення, розповідь, бесіда; б) наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація; в) практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі;

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою й інтернет-ресурсами; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; інтерактивні методи навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості.

12. МЕТОДИ І ФОРМИ КОНТРОЛЮ, РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на практичних заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичного матеріалу, вироблення навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Об'єктами поточного контролю знань студентів є: систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у т.ч. виконання творчих завдань та розв'язання задач; виконання завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль знань, вмінь та навичок студентів передбачає застосування таких видів: тестові завдання; розрахункові завдання; обговорення проблеми, дискусія; аналіз конкретних ситуацій (поданих у вигляді усного, текстового або графічного матеріалу); ділові ігри (кейс-методи); презентації результатів роботи; інші.

Оцінка за кожне практичне заняття з дисципліни повинна бути комплексною, включаючи контроль теоретичної та практичної підготовки студента, і виставлятися викладачем за традиційною чотирибальною шкалою, після чого конвертується у відповідні бали за формулою. На практичному занятті виставляється лише перша колонка в академічному журналі, яка відповідає оцінці в національній шкалі.

Оцінка за 4-бальною шкалою
5
4
3
2

На останньому практичному занятті проводиться перерахунок балів за формулою:

$$\frac{C}{5*10} * 190 = \text{сума балів за поточний контроль,}$$

де С - сума балів (результативних оцінок «3», «4» або «5»), набраних студентом на практичних заняттях.

За виконання індивідуальної самостійної роботи студент отримує від 1 до 20 балів, які додаються до суми балів поточного контролю.

Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі разом з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Поточний контроль передбачає 100% опитування студентів групи на практичному занятті з обов'язковим оцінюванням всіх складових елементів заняття – тестового контролю, усного опитування, вирішення ситуаційних задач тощо.

Кінцевий контроль, форма кінцевого контролю – диференційний залік (ДЗ) передбачає визначення рівня сформованих знань і навичок. Його проводять по завершенню вивчення дисципліни. Форма проведення (ДЗ) визначається навчальною робочою програмою. При встановленні оцінки за дисципліну враховують накопичену студентом кількість балів за поточне навчання. Допуском до складання (ДЗ) є 75% відвідування навчальних аудиторних занять, в тому числі і лекцій. Студент складає ДЗ з тією кількістю балів, яку він накопичив впродовж поточного навчання. Форма проведення ДЗ та вид завдань визначаються навчальною (робочою) програмою з дисципліни та регламентом кафедри. Зарахування кредиту за вивчену дисципліну здійснюється при умові накопичення загальної кількості отриманих студентом балів, що має бути не меншою за мінімальну, яка визначена робочою навчальною програмою з дисципліни і відповідає мінімальному значенню оцінки Е, а отже, складає 111 балів. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент з дисципліни за поточну навчальну діяльність – 200 балів за шкалою ECTS.

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю здійснюється за 200 бальною системою контролю знань, прийнятого в університеті та національною шкалою і відображаються у відповідних відомостях.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

При цьому враховуються всі види робіт, передбачені методичною розробкою програми для вивчення теми. Студент повинен отримати *оцінку з кожної теми*. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок				Виконання індивідуального завдання	Мінімальна кількість балів
			Традиційні оцінки					
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 90/3,0	1	10	19	15	11	0	10	111

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою, і визначатися кількістю тем у модулі. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Самостійну роботу студентів оцінюють під час поточного контролю на практичному занятті.

ЗАГАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ МОДУЛЯ ДИСЦИПЛІНИ.

Поточна успішність максимальна – 200 б. Тем практичних занять – 10	Диф. залік (ДЗ)
Змістовий модуль 1 – 10 тем 1 тема – 19 балів Разом – 190 балів	190

Виконання індивідуального завдання 10 балів	10
РАЗОМ сума балів: 190+10	200

ШКАЛА ECTS

Успішність навчання студентів визначається за шкалою ECTS, яка є 7-бальною, 5-бальна нормована для успішних студентів

Оценка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
170-200	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
155-169	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
140-154		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
125-139	Задовільно	D	Задовільно (непогане, але зі значною кількістю недоліків)
111-124		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
60-110	Незадовільно	Fx	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-59		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Рекомендована література
2. Мультимедійний лекційний матеріал.
3. Перелік питань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни

Перелік питань та завдань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни:

1. Предмет, завдання та основні етапи розвитку психології. Основні тенденції розвитку сучасної психології.
2. Поняття про психіку, її функції та основні форми прояву.
3. Виникнення та розвиток психіки. Рефлекторна природа психіки.
4. Психіка та свідомість. Історичний розвиток людської свідомості.
5. Структура свідомості. Поняття про несвідоме.
6. Характеристика основних галузей психологічних знань. Медична психологія.
7. Зв'язок психології з іншими науками. Психологія та медичні дисципліни.
8. Основні напрямки, школи та концепції психологічної науки.
9. Значення психологічних знань в практичній діяльності лікаря.
10. Методи психологічних досліджень, їх класифікація. Головні вимоги до методів психології.
11. Спостереження та особливості його застосування лікарем.
12. Експеримент та його можливості при вивченні психічних особливостей хворого.
13. Використання в медичній практиці психокорекційних та психотерапевтичних методів.
14. Особистість, її психологічна структура.
15. Сучасні психологічні теорії особистості.
16. Біологічне та соціальне в особистості. Співвідношення понять "людина", "індивід", "особистість" та "індивідуальність".
17. Активність особистості та її джерела.
18. Спрямованість особистості, характеристика її компонентів.

19. Потреби, види потреб. Мотиви види мотивів.
20. Свідомість та “Я” – образ людини. Самооцінка. Рівень домагань особистості.
21. Основні фактори та умови формування особистості. Формування особистості лікаря.
22. Діяльність, її структура та види.
23. Знання, вміння, навички, звички.
24. Професійна діяльність лікаря: психологічна характеристика.
25. Спілкування, його функції та види. Значення спілкування в професійній діяльності лікаря.
26. Засоби спілкування. Мова. Функції та види мовленнєвої діяльності.
27. Механізми міжособистісного сприймання.
28. Поняття про групи. Класифікація груп. Міжособистісні стосунки в групах і колективах.
29. Психологічна сумісність і конфлікт у міжособистісних стосунках. Причини виникнення конфліктів. Стили поведінки у конфліктній ситуації.
30. Фізіологічні механізми пізнавальних та емоційно-вольових психічних процесів.
31. Загальна характеристика пізнавальних психічних процесів.
32. Увага, види уваги, їх характеристика.
33. Властивості уваги.
34. Поняття про відчуття. Основні властивості відчуттів.
35. Чутливість аналізаторів, пороги чутливості.
36. Класифікація видів відчуттів. Больові відчуття.
37. Індивідуальні особливості відчуттів.
38. Поняття про сприймання. Відчуття та сприймання.
39. Характеристика основних властивостей сприймання.
40. Види сприймання.
41. Поняття про ілюзії та галюцинації.
42. Індивідуальні відмінності сприймання, їх діагностика.
43. Відчуття та сприймання в професійній діяльності лікаря.
44. Психологічні теорії пам'яті, мислення та емоцій.
45. Поняття про пам'ять. Характеристика основних процесів пам'яті.
46. Класифікація видів пам'яті та їх взаємозв'язок.
47. Смыслові і механічне запам'ятовування та їх місце і роль у засвоєнні знань.
48. Відтворення, його види і роль у процесах засвоєння та збереження знань.
49. Умови ефективного запам'ятовування, збереження і відтворення інформації.
50. Забування, його причини і способи боротьби з ним.
51. Асоціація, її види.
52. Індивідуальні відмінності пам'яті.
53. Пам'ять в професійній діяльності лікаря.
54. Мислення як вища форма пізнавальної діяльності людини. Розуміння його специфіки у порівнянні з безпосереднім чуттєвим відображенням.
55. Розумові операції як основні механізми мислення, їх характеристика.
56. Класифікація видів мислення.
57. Логічні форми мислення.
58. Індивідуальні відмінності мислення. Прояв інтелектуальних здібностей у професійній діяльності лікаря.
59. Зв'язок мислення та мовлення.
60. Інтелект: основні підходи до розуміння.
61. Поняття про уяву та її своєрідність як пізнавального процесу.
62. Класифікація видів уяви, їх характеристика. Мрія як особливий вид уяви.
63. Прийоми створення образів уяви.
64. Уява і особистість. Уява в професійній діяльності лікаря.
65. Загальна характеристика емоційно-вольової сфери. Поняття про емоції та почуття.
66. Вираження емоцій та почуттів. Форми переживання емоцій та почуттів.

67. Стрес. Стрес фізіологічний і психологічний.
 68. Види емоцій. Види почуттів. Вищі почуття.
 69. Основні параметри емоційного процесу.
 70. Емоції і здоров'я людини. Роль емоційних станів у регуляції поведінки та діяльності людини.
 71. Поняття про волю. Психологічні теорії волі.
 72. Проста та складна вольова. Структура і механізми складної вольової дії.
 73. Поняття про вольове зусилля та силу волі. Безвілля та його причини.
 74. Основні вольові якості особистості, їх формування. Вольові якості лікаря та їх значення в професійній діяльності.
 75. Поняття про темперамент, його роль у психічному розвитку людини та в діяльності лікаря.
 76. Основні властивості темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту.
 77. Теорії темпераменту.
 78. Типи темпераментів, їх психологічна характеристика та діагностика.
 79. Поняття про характер, його зв'язок із темпераментом. Фізіологічні основи характеру.
 80. Структура характеру. Класифікація рис характеру.
 81. Типове та індивідуальне в характері. Акцентуації характеру.
 82. Формування характеру. Характер та індивідуальність людини. Характер і професійна діяльність лікаря.
 83. Поняття про здібності. Здібності в професійній діяльності лікаря.
 84. Задатки як природні передумови розвитку здібностей.
 85. Види здібностей, їх характеристика. Рівні розвитку здібностей.
1. *За переліченими нижче положеннями назвати метод психологічного дослідження:*
 - дослідник не втручається в перебіг психічних процесів;
 - дослідник сам створює умови для виникнення психічних явищ, які цікавлять його;
 - здобуваються знання про психіку, що не залежать від суб'єктивних факторів дослідника (таких, як думка, оцінювання тощо);
 - визначається психіка людини в процесі її звичайної діяльності;
 - вивчаються об'єктивні причини та умови, від яких залежить певне психічне явище.
 2. *Які методи застосовано в наведених прикладах?*
 - У віці шести з половиною років Тарас уже добре справляється із завданнями, в яких треба зіставити два предмети, вказати як спільне, так і різне. При цьому, виявляючи вже відому здатність до спостереження за власними розумовими операціями, Тарас робить цікаве зауваження: "Мамо, а спільне мені набагато легше помітити, ніж різне".
 - Для вивчення відволікання уваги досліджуваному пропонують розв'язати цикл певних математичних завдань і водночас вмикають цікаву передачу по радіо (сторонній подразник).
 - Для вивчення стресового емоційного стану досліджуваному показують (страшні) картинки і реєструють зміни в опорі електричного струму, що виникають при цьому.
 - Для вивчення індивідуальних особливостей пам'яті досліджувані мають вивчити десять іншомовних слів. Протоколіст записує, скільки слів запам'ятовує кожен з досліджуваних після чергового повторення і скільки потрібно повторень, щоб запам'ятати всі десять слів.
 - Людину поміщають в ізольовану камеру, в спеціальному шоломі, де закріплюються прилади, при допомозі яких досліджуються біоструми мозку під впливом різних подразників. Досліджуваний перед проведенням досліду отримує відповідну інструкцію. Всі отримані показники фіксуються апаратурою.
 - На підставі дитячих малюнків психолог встановлює особливості сприйняття дітьми предметів оточуючого світу; аналізує письмові роботи школярів і, зіставляючи дані з результатами інших експериментів, робить висновки про особливості індивідуального стилю школярів.

3. Проаналізуйте з погляду методичних вимог до анкети такі дві групи запитань:

- чи легко вам просидіти годину не розмовляючи? Чи охоче ви позичаєте свої речі? Чи любите ви похвалитись перед екзаменом в тому, що добре підготувалися?
- чи є у вас почуття гумору? Чи не зарозумілий ви? Чи є пунктуальність рисою вашого характеру?

На які запитання відповіді будуть відвертішими? Чому?

4. На підставі чого ми можемо судити, сумує чи радіє людина, якщо вона нам нічого не говорить про свій настрій? Який метод психології допоможе нам у даному випадку?

5. Нижче наведені зразки прояву в поведінці людей якостей індивіда та якостей особистості. Виберіть ті зразки поведінки, які характеризують особистість, і ті, що характеризують індивіда:

- У дівчинки спостерігається повільність у моториці, у мові, у мисленні та у протіканні інших пізнавальних процесів, а також у виникненні почуттів. Вона повільно та важко переключається з однієї діяльності до іншої.
- Сергій вступив на медико-психологічний факультет.
- Мій друг Петро відрізняється виразною мімікою, різкими рухами та швидкістю ходи.
- Студент розповів про те, як він розподіляє вільний від роботи час між заняттями спортом та навчанням.
- Викладач вніс пропозиції, здійснення яких значно підвищило успішність студентів.

6. Зробіть психологічний аналіз такого положення:

“Психологи зазначають, що людина як біологічна істота народжується один раз, але як особистість – двічі. Вперше – тоді, коли дитина починає говорити “Я”, відокремлюючись з оточення, протиставляючи себе іншим людям та порівнюючи себе з іншими. Друге народження особистості відбувається, коли у людини сформувався світогляд, власні моральні потреби та оцінки, які роблять її відносно стійкою від переконань інших. Це дає їй змогу керувати своєю поведінкою згідно зі своїми переконаннями і моральними нормами”.

7. Особистість, як відомо, являє собою єдність природного і соціального.

Покажіть на прикладах, що в особистості людини є від природи, а що формується під впливом соціальних чинників.

8. В наведених нижче прикладах вкажіть, що відноситься до внутрішньої діяльності, а що до зовнішньої, які процеси тут задіяні:

- Вам принесли історію хвороби людини, якій зроблено операцію. Завтра вона має бути переведена в палату, яку ви ведете. Відповідно до історії хвороби ви плануєте перелік маніпуляцій, які необхідно буде здійснити, коли хворий поступить у вашу палату.
- Хворий поступив у вашу палату. Ви проводите всі необхідні маніпуляції. Про яку діяльність іде мова?

9. Визначте мотиви поведінки кожного з учасників, в описаних нижче випадках:

- Лікар-інтерн декілька разів скликав консилиум біля ліжка хворого, який страждав систематичними приступами головного болю нервового характеру. Оскільки заспокійливі засоби не допомагали, тоді він заявив: “Якщо не будете себе вести як слід, відправлю в закрите відділення!”
- Лікар говорить дівчині, яка прийшла вперше на обстеження: “Не бійся!”, хоча вона і не думала боятися.
- Чоловіка похилого віку привозять на обстеження в лікарню. Лікар зауважив: “Скільки років? Вісімдесят? Пожив досить, не дивно, якщо щось і трапиться...”
- Головний лікар після невчасно зробленої процедури під час нічного чергування вичитує чергового лікаря: “Як так можна! Працюєте, далі нікуди! Це просто жахливо! Ви ніколи нічого вчасно не робите!”

10. Прокоментуйте свою навчальну діяльність, як один із видів діяльності.

11. Сформулюйте 15 якостей особистості лікаря. Які мотиви діяли у вас при формуванні даних якостей?

12. Який закономірний зв'язок між психікою і діяльністю виявляється в такому описі?

Вивчення людей похилого віку та довгожителів показує, що поступове вивільнення від обов'язків і пов'язаних з ними функцій призводить до звуження та порушення особистості і, навпаки, постійний зв'язок із життям сприяє збереженню особистості до самої смерті.

Якщо людина з тих чи інших причин припиняє професійну, громадську діяльність, то це призводить до глибоких змін у структурі у її особистості (за Б.Г.Ананьєвим).

13. Наведені нижче особливості поведінки людини характеризують її або як індивіда, або як особистість. Виділіть ті з них, які характеризують її лише як особистість:

Старанність, правдивість, інтереси, здібності; сміливість, музичні здібності, розум, чудова дикція; чуйність, емоційна збудливість, інтерес до спорту, приємний голос; наполегливість, ідеали, красива хода.

14. Допишіть пропущені компоненти людської діяльності:

Постановка мети, планування роботи...

15. Ознайомтесь із чотирма зонами (які для західного суспільства ідентифікував Холл), розміри яких залежать від ступеню близькості відносин між людьми та дайте відповіді на запитання:

- Інтимна дистанція – від прямого фізичного контакту до 20 см;
- Особистісна дистанція в межах від 45 см до 1,2 м – на відстані витягнутої руки;
- Соціальна дистанція – від 1,2 м до 3,5 м, при якій можливість фізичного контакту замінюється голосовим контактом;
- Публічна дистанція – більше 3,5 м, яка переважає на публічних зібраннях.

Встановіть найбільш зручну для вас дистанцію з 1-3 студентами з вашої групи. Чи змінюється ця дистанція в залежності від того, як поводить себе партнер, якого ви вибрали?

16. До якого типу психологічних явищ відноситься дана реакція хворого: Хворий не бажає оперуватися у одного хірурга (це жінка), а хоче в іншого (це чоловік). Як би ви побудували спілкування з хворим у випадку, якщо його бажання неможливо виконати?

17. Виберіть у своїй уяві студента, який вам не подобається. Оцініть, чи ця неприязнь є результатом:

- а) ваших індивідуальних властивостей;
- б) властивостей вашого партнера (зовнішній вигляд, індивідуальні особливості);
- в) особливостей ваших взаємовідносин (конфліктність, перший невдалий досвід взаємовідносин тощо).

18. Міжособистісний конфлікт – це ситуація, де дійові особи переслідують несумісні цілі та реалізують протилежні цінності або одночасно прагнуть досягнення такої мети, якої може досягнути тільки одна із сторін. Ці конфлікти можна класифікувати за такими напрямками:

- а) за результатом “корисності”: конструктивний і стабілізуючий;
- б) за мотивацією: позитивний і негативний;
- в) за обсягом: широкий і локальний;
- г) за керівництвом: керований і некерований;
- д) за часом протікання: короткостроковий, довгостроковий, разовий, повторний;

- е) за кількістю учасників: особистість - особистість, особистість – група, дві або більше груп одного колективу;
- ж) за джерелом виникнення: об'єктивний і суб'єктивний, істинний і хибний;
- з) за формою вираження: вербальний і невербальний, внутрішній і зовнішній, навмисний і спонтанний тощо;
- і) за типом структурних взаємовідносин: конфлікти по “вертикалі” і по “горизонталі”;
- к) за силою емоційного впливу на учасників конфлікту: сильний і слабкий;
- л) за результативністю: позитивний і негативний.

Дайте соціально-психологічну оцінку даним видам міжособистісних конфліктів і зробіть спробу визначення стратегії власних дій у відповідних ситуаціях.

19. Проаналізуйте основні стилі розв'язання конфліктів у студентському середовищі (на конкретному прикладі з життя вашої групи).

20. На який вид уваги розраховував педагог? Як довго він може користуватися таким прийомом? На практичних заняттях у вузі викладач в тих випадках, коли студенти вели себе особливо галасливо, стукав по письмовому столі крейдою чи ручкою.

22. Про які властивості уваги йдеться в наведеному нижче епізоді: У старшій групі дітлахи грали в гру “Хто більше?” Протягом однієї хвилини діти повинні були побачити довкола якомога більше предметів певного кольору. Минула хвилина, пролунав сигнал виховательки, і пошуки припинилися. Переможцями виявилися три хлопця – вони встигли побачити за одну хвилину більше за інших.

23. Яка властивість відчуттів виявляється в кожному прикладі, наведеному нижче?

- а) побувши в приміщенні, людина скоро перестає відчувати запах горілого, хоча людина, яка тільки-но увійшла, виразно відчуває його;
- б) при збільшенні освітлення в залі, звуки, які доносились зі сцени, стали здаватися глядачам голоснішими.

24. Поясніть, про які властивості відчуттів йде мова в наведених нижче прикладах:

- а) чому ми, коли їмо гарячий суп, не помічаємо, солоний він чи ні?
- б) чому говорять: “На вкус и цвет товарища нет”?
- в) довгі товарні потяги, пасажирські поїзди проходять біля нашого будинку. Знайомі, котрі заходять до нас, запитують: “Як ви можете жити при такому шумі?” А ми зовсім не помічаємо ніякого шуму.
- г) сліпоглухонімі орієнтуються в просторі переважно за допомогою нюхових, дотикових відчуттів.

25. Проаналізуйте описані нижче ситуації та назвіть види відчуттів у наведених прикладах.

- а) “Перед сходом сонця прохолода, а він босоніж, без кепки. І куртки в нього немає. Шкіра у хлопчика стала пухирчата, губи посиніли, він зщулився, намагався глибше засунути руки в кишені...”
- б) “І в цю хвилину Юрко відчув велику спрагу, палило вуста. А вода за ґратами дзюрчала. Ставало нестерпно.”
- в) “Короткий й різкий приступ змусив Ольгу прокинутись. Щось тупе, дуже важке било з середини по хребту, і, повитиравши долонями мокрий, холодний лоб, вона спробувала спустити ноги з ліжка. Новий поштовх – і вона, щоб не закричати, затримала дихання, закусила губу...”

г) “Людина з закритими очима чітко розрізняє, наскільки її рука піднята чи опущена, наскільки вона зігнута в лікті; нахиляється голова прямо чи вбік.”

26. *Про яке явище йде мова нижче:* В жаркий літній день ви йдете купатися, стрибаєте у воду і спочатку вона здається вам дуже холодною, але через деякий час ви вже не відчуваєте холоду?

27. *Чому світлові реклами побудовані так, що світло в них то засвічується, то гасне? Поясніть.*

28. *Про яку властивість сприймання йде мова в наступних завданнях?*

а) Студент описує репродукцію картини Рубенса “Портрет молодої жінки з кучерявим волоссям” у двох ракурсах.

б) “Портрет молодої дівчини. Відкрите обличчя. Вона гарна і знає про це. Трохи насмішувата – іронічна посмішка. Але в той же час вона добра. Проста зачіска, одяг підкреслює ніжність.”

в) “Молода жінка, схильна до повноти, з рум’янцем невідомої етіології, шия надміру товста, напевне, у неї тиреотоксикоз. Погляд у неї розсіяний.”

29. *У якому рядку йдеться про сприймання?*

а) людина чує мелодію пісні, бачить знайомий пейзаж, букет квітів;

б) людина відчуває зелений колір, смак, біль.

30. *Яка властивість сприймання проявляється в таких фактах:*

- Тарілку, що стоїть на столі, ми сприймаємо як круглу, хоч її зображення на сітківці ока має форму еліпса;
- Сніг ми сприймаємо білим і в рожевих променях вечірнього сонця, і в сутінках?

31. *Яка властивість сприймання проявляється в такому випадку:* Розпливчаста пляма на папері сприймається людиною як цілісний предмет (птаха, тварина і т.п.). *Чому? Поясніть.*

32. *За допомогою якого психічного процесу ви зможете подати повний словесний портрет кількох знайомих, яких зустріли годину-другу тому?*

33. *Вкажіть, які види пам’яті та процеси проявляються в описаних нижче прикладах:*

а) Студент ходить по кімнаті і вчить матеріал з психології. На завтра його треба знати для складання заліку.

б) Студент, готуючись до практичного заняття, знайшов потрібний параграф, почав його читати і радісно скрикнув: “Я це все знаю, викладач розказував на занятті”. А наступного дня одержав “2”, бо не зміг переказати навіть зміст параграфа.

34. *Визначте вид пам’яті:*

а) після зустрічі із старими знайомими він поринув у спогади про минуле, йшов, не зважаючи на зустрічних перехожих, на будинки, поряд з котрими він проходив, і непомітно для самого себе опинився біля воріт свого будинку.

б) одного разу актор повинен був несподівано для себе замінити іншого актора і протягом одного дня вивчив його роль: під час вистави актор знав її досконало, однак після вистави він цілковито забув увесь текст.

в) Бесіда двох драматургів:

коли я пишу будь-яку сцену, я чую її. Чую голос кожної дійової особи.

А я бачу сцену, герої ходять, щось роблять. Знаєте, де я подумки знаходжусь? В середині партнера.

г) Викладач спитав студента:

Чи запам’ятали ви фразу, яку я говорив на попередній лекції?

Так, звичайно, - впевнено відповів студент. – Ви сказали: “Вчора тут сів літак”.

Викладач заперечив: - Я передбачав, що ви можете щось забути, але ж ви змінили усі мої слова. Я просив вас запам'ятати фразу: "Напередодні тут приземлився аероплан".

35. Поясніть, в якій групі студенти краще запам'ятають матеріал і чому? В двох групах студентів провели нове практичне заняття. В першій групі повідомили, що матеріал заняття буде перевірятися на екзамені в кінці сесії. В другій групі такого повідомлення не зробили. В обох групах перевірили матеріал через два тижні.

36. Поясніть, чому багато людей для кращого запам'ятовування вдаються до коротких записів. Чому такий спосіб сприяє кращому запам'ятовуванню матеріалу?

37. Чим пояснити, що студент, який вчить матеріал лише для того, щоб скласти екзамен з психології, швидко його забуває?

38. Дайте пояснення таким експериментальним даним: 50% беззмістовних складів забуваються через вісім годин після заучування, а 50% доступних для розуміння слів забуваються через сто днів.

39. Що має узагальнений характер:

а) проблемна ситуація;

б) задача? Поясніть, чому?

40. Поясніть, в якому з наведених нижче варіантів йдеться про уяву:

а) Я виразно уявив собі школу, вчителів, учнів, з якими вчився понад 10 років тому;

б) Підійшовши до троянди, я милуюсь її красою, маюю в своїй голові її образ;

в) Читаючи "Війну і мир" Толстого Л.М., я, наче живих, бачу героїв цього твору?

41. Визначте, які прийоми використали при створенні образів творчої уяви: В міфах і легендах стародавності описували деякі фантастичні істоти – кентаври (голова людини і тіло коня), сфінкси (істоти з головою людини і тілом лева), образи русалок, хаток на курячих ніжках і т. д.

42. Поясніть, чому деякі люди, неосвічені в медицині, прочитавши описання того чи іншого захворювання, схильні уявляти, що й вони захворіли саме на цю хворобу, що й у них виявляються симптоми цієї хвороби.

43. Як ви думаєте, яку емоцію виражає людина, коли:

- Сидить, понурена, плечі опущені, руки безсило звисають, голова похилена, незворушний погляд націлений в підлогу, голос глухий, мова сповільнена;
- Поза напружена, руки судорожно перебирають край одежі, погляд неухвально;
- мова швидка, відривчаста, голос гучний, деколи зривається.

44. Чим можна пояснити такий факт:

- Помічено, що після виходу на пенсію у багатьох людей може виникати депресивний стан, інколи погіршується самопочуття.
- Коли дати людині можливість вибалакатися, поплакати, то їй легше перенести горе.

45. Емоційний стан лікаря часто визначає успіх його діяльності.

Опишіть, які емоційні стани виникають у вас під час відвідування лікарні, навчальних аудиторій медичного закладу, читання медичної літератури тощо? Поясніть, що ми називаємо "нормальний" стан лікаря і які емоційні стани вимагають корекції в діяльності лікаря.

46. Оцініть рівень розвитку власних вольових якостей.

47. Дайте пояснення такому твердженню: "Жодна велика перемога неможлива, якщо їй не передує мала перемога над самим собою".

48. Як проявляється воля в даному випадку: Добре відомо, що в той час, коли людина вчиться їздити на велосипеді, їй інколи досить тільки подумати про те, що вона зараз впаде, в цю ж мить вона справді падає.

49. Назвіть типи темпераменту, якому властива така сукупність ознак:

- Людина швидка, нестерпима, неврівноважена, запальна і прямолінійна. Психічні процеси протікають в неї швидко і інтенсивно. Дії її поривчасті.
- Людина жвава, рухлива, вразлива, весела, з усмішкою і хитринкою на обличчі, легко піддається своїм почуттям, швидко забуває образи.
- Людина слабка, легко гальмується, швидко виснажується і повільно відновлюється. Нерішуча. Вона чуйно й тонко сприймає навколишній світ і реагує на нього.
- Людина з повільним протіканням психічних процесів, з повільними рухами, з високою емоційною вразливістю. Жести і міміка одноманітні, невиразні.

50. Визначте володарів різних типів темпераменту, які реагували на одну і ту ж подію: Студенти запізнилися на початок лекції в університеті.

- Антон вступив у суперечку з викладачем. Він запевняє, що годинник в аудиторії поспішає, і що він нікому не завадить, якщо проскочить на своє місце.
- Микола, побачивши, що в аудиторію не пускають, подумав: “Перша полупара завжди не цікава, піду в буфет і почекаю”.
- Віктор сказав: “Мені завжди не везе. Один раз вибрався на заняття і то невдало”. І поїхав додому.
- Тарас зразу ж зрозумів, що в аудиторії не пустять, і вирішив послухати лекцію під дверима.

51. Визначте, чи виявляється в наведених нижче прикладах характер людини:

- Одного разу викладач зайшов в аудиторію і сказав: “Ось добре, кінець кінцем ви здогадалися привести аудиторію в належний порядок”. “Це я зробив!” – швидко і голосно сказав Тарас.
- Максим був короткозорий і всі предмети підносив до очей. Під час уроку йому дозволялось підходити до дошки.

52. Вивчіть та опишіть риси характеру, що найяскравіше виявляються в обраного вами лікаря.

53. Проаналізуйте свою поведінку після складання іспиту і зробіть висновок, які риси вашого характеру в ньому виявились.

54. Обґрунтуйте за допомогою конкретних прикладів такі твердження:

- Провідну роль у формуванні здібностей людей відіграють суспільні умови їх життя.
- Здібності людей, будучи за своїм походженням природним явищем набувають суспільно-історичного характеру.
- Важливою умовою формування здібностей є працьовитість людини, її інтерес, любов до праці.

55. Нижче наведені приклади здібностей, навичок та знань людини. Враховуючи характерні для здібностей властивості, визначте, в яких випадках мова йде про здібності:

- а) довжина рук боксера;
- б) прагнення бути постійно чимось зайнятим;
- в) широка освіченість в певній галузі знань;
- г) спостережливість, яка проявляється в тому, що людина систематично помічає в предметах і явищах, поведінці людей багато важливого для роботи з ними;
- д) швидке запам'ятовування форми, кольору, обсягу предметів;
- е) швидке засвоєння нових рухів;
- є) вимогливість;
- ж) грамотна відповідь на запитання.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Варій М. Й. Загальна психологія. Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2021.- 968 с.
2. Дуткевич Т. Загальна психологія. - К.: Центр навчальної літератури, 2021. – 388 с.
3. Загальна педагогіка. Лекції: навч.-метод. посібник для здобув. вищ. освіти першого (бакалаврського) рівня та освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра / уклад.: О. Бабакіна та ін.; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2022. – 317 с.
4. Задорожна-Княгницька Л. В. Загальні основи педагогіки: навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта» / Л. В. Задорожна-Княгницька, І. Б. Тимофєєва. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 192 с.
5. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. – К. Ліра-К., 2020. – 564 с.
6. Основи психології: теорія і практика. Навчальний посібник/ О.О.Лазуренко, М.М.Матяш, Н.А.Тертична. – К., 2019. - 324с.
7. Столяренко О.Б. Психологія особистості: навчальний посібник. Київ.: Центр учбової літератури, 2021. 280 с.
8. Супрун М. О. Педагогіка: Підручник для духовних і світських закладів освіти / М. О. Супрун. – К.: КДА, 2018. — 400 с.

Додаткова:

1. Вольнова Л.М. Загальна психологія. Методичні рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи студентів. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2015. – 95 с.
2. Загальна психологія: теорія та практикум. Навчальний посібник/ Ільїна Н., Мисник С. – К.: Університетська книга. – 2017. - 352с.
3. Історія психології: навч. посібник/ автор Н.А.Тертична. – К.: Книга-плюс, 2018. – 352 с.
4. Максименко С.Д., Євтух М.Б., Коваленко В.В., Цехмістер Я.В., Лазуренко О.О. Психологія та педагогіка. /За ред. С.Д. Максименка. – Київ, 2013.
5. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування/ О. Шевченко, И. Губенко, О. Карнацкая. К.: Медицина. – 2018. – 312с.

15. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

1. <http://pidruchniki.com/>
2. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича www.library.univ.kiev.ua
3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
4. Національна бібліотека України <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>